

Nova Strava

SOCIALNO POLITIČNI, KULTURNI IN STROKOVNI LIST

Izhaja štirikrat mesečno ob četrkih. Naročnina: mesečno Din 4.—, četrletno Din 10.—, polletno Din 20.—, celoletno Din 40.—. Posamezna številka Din 1.—. Uredništvo in uprava Ljubljana, Dalmatinova ulica 8, telefon štev. 21-32. Rokopisi se ne vračajo. Poštočkovni račun štev. 17.177. Poštni predal štev. 74.

Iz uprave lista!

Na vse pritožbe radi nepriobčitve dopisov odgovarjamo, da je zaključek redukcije vsak torek ob 18. uri.

Pozneje došli dopisi se iz tehničnih ozir ne morejo več upoštevati, ter se pridržite za prihodnjo številko. — Upoštevajte to!

Ne izkoriščajte zakona o minimalnih mezdah

—k Ta zakon ima sicer nekatere zelo stroge določbe, pa vendar še ne preprečuje zlorab izkoriščevalcev fizičnih moči našega delavca in nameščena.

Nujno je potrebna dopolnitev tega zakona, ali pa izdati nov zakon, ki bi do temelja preprečil zlorabe kruhadajalcev, ako se jih vspricho spodaj navedenega sploh sme tako imenovati.

Med nameščenci je splošno znano, da se danes dobe ženske pisarniške moči, ki zaslužijo mesečno po 250 do 300 din in morajo od tega še odrajtovati predpisane socialne dajatve.

Kdo je zmožen živeti s 300 din mesečno brez postranskih dohodkov? Ali se je potem čuditi, da pada morala, vera v lepšo bodočnost, če kruta in krivična sedanost praktično pobija vse lepe prosvetne govore, izobraževalna predavanja in tudi cerkvene pridige. Ali ni možnosti zajeziti potrebo za postranske zasluzke zakonitim potom.

Primerov, da imajo uslužbenci po 250—400 din mesečno, je vse polno. Celo pri zelo dobri pridobitni panogi v Ljubljani se najdejo nameščenci s sramotno nizkimi mezdami, ki niti z daleka ne odgovarjajo določbam zakona o minimalnih mezdah.

Povsod najdemo delavce in to celo sezisjske, ki zaslužijo po 1.50—2.— din na uro, pa so še družinski očetje povrh.

Najslabše je pa v tej zadevi pri nekaterih tekstilnih podjetjih, ko zaslužijo ženske moči po 0.50—0.70 din na uro ob osemurnem delavniku.

Vsi taki ljudje ne smejo biti organizirani, ker drugače izgube še ta sramoten košček kruha. Ob še tako ponižni prošnji za povišanje plače dobe vedno odgovor: «Če vam ni všeč, pa pustite, sto in sto se mi jih ponuja, ki bi bili voljni delati še za manjšo mezdo kot jo imate vi.»

Toda še mi moramo pisati obzirno in brez konkretnega dokaza, da informatorju ne škodimo, da ne izgubi svoj borni kruh.

Ali ni spricho takih razmer ironija, ko, ustanavljamo «Protituberkulozne lige» za pobijanje tuberkuloze med nameščenci in delavci, če pa gojitev te strašne bolezni prepuščamo sesalcem fizičnih moči našega poštenega in pridnega delavca.

Vse, kar pošteno misli in čuti, mora podpreti akcijo, da se taka krivica in gaženje zakonskih predpisov odpravi, da se odpravi tudi pritisk, ki mu daje moč današnja brezposelnost, da se brezposelnim onemogoči konkurenco zaslužka navzdol na škodo že itak slabo plačanega sodelavca.

Že samo narodno-obrambni razlogi govore, da se mora takim razmeram napraviti čimprej konec. Hočemo zdrav, močan in pošten rod.

Mariborski tabor odpovedan!

Narodni tabor, sklican na nedeljo 14. avgusta v Mariboru, se ne bo vršil. Zato se prekličie četrtnska vozna na železnicah. Priprediteljski odbor

Prejeli smo od prijateljev v Mariboru sporočilo, da se zaradi nevarnosti zaradi izgovoril sledeče besede:

Velike besede

Veliki politik in državnik Winston Churchill je v teh težkih in za svetovni mir nevarnih dneh izgovoril sledeče besede:

«Minili so časi, ko so mogli vladarji sami proglasiti prijateljstvo med narodi. Vse te svečanosti (mišljene so svečanosti v Parizu), pa naj bi bile še tako veličastne in še tako odlično prirejene, bi bile brez vrednosti, ako jih ne bi spremljalo ljudsko navdušenje in čutenje. Pogodbe o prijatelj-

stvu med narodi morajo biti danes ratificirane (uzakonjene v lastnem parlamentu, op. ur.) tudi v najskromnejših državah, celo v državah kmetov in delavcev. Strokovnjaki morejo pogodbe pripravljati, predstavniki držav morajo na pogodbe dati svoje podpise, toda, ako naj pogodbe dobe veljavo, morajo iste podpisati žuljave roke onih, ki delajo na njivi in v kovačnici.»

Narodna strokovna zveza v Ljubljani

V dneh 3. in 4. septembra t. l. se vrši v Ljubljani

jubilejna proslava 30 letnice NSZ

Sporod proslave je naslednji:

V soboto, dne 3. septembra ob 15. uri se bo vršil v dvorani Delavske zbornice

slavnostni delegatski zbor NSZ.

V soboto, dne 3. septembra ob 20. uri se bo vršila v dvorani Delavske zbornice

akademija in družabni večer.

V nedeljo, dne 4. septembra ob 10. uri dop. se bo vršilo v dvorani Delavske zbornice

manifestacijsko zborovanje NSZ.

V ponedeljek, dne 5. septembra izleti.

Narodno delavstvo vabimo, da se teh proslav udeleži v velikem številu, da tako manifestira za pravice narodnega delavstva.

Cene in zasluzki

Da so se dvignile cene malone vsem proizvodom, nam že več mesecev kažejo naša statistika in indeks cen in so mnogi listi že označili ta dvig cen za naraščanje draginje. To pa povsem upravičeno, ker namreč sorazmerno niso porasle plače, mezde in splošni zasluzki. Ako bi namreč predstavljal ta dvig cen pasameznim produktom dejansko in močno konjunkturo, potem bi prav tako na drugi strani morale porasti tudi mezde in pa zasluzki najširših konzumentskih vrst. Tako pa vidimo, da je med cenami za zasluzki za delovne storitve še vedno občutna razlika. In prav ta razlika je tista, ki ji v običajnem življenju pravimo draginja.

V trgovini se je dvignil indeks cen na 80.1 točko nasproti indeksu, ki je istega meseca lani znašal 72.3, v maju leta 1935. pa celo 62.9. V primeru z lanskim letom se je torej dvignil indeks cen za 7.8 točk ali za 10.8 odstotkov, v primeru z majem 1935 pa znaša to povišanje kar 27.3 odstotka. Brez dvoma je treba priznati, da je tako industrijska kot agrarna proizvodnja imela od dviga indeksa cen oziroma

od dviga cen največ koristi. Zlasti je bilo to opaziti v industrijski proizvodnji, le deloma pa tudi v kmetijski, zakaj naša agrarna politika oziroma agrarno-trgovska politika je še vedno taka, da široke množice kmetskega prebivalstva nimajo mnogo od takega dviga cen, ker gre skoraj vsa ta korist v tako zvano posredovalno trgovino, deloma tudi v špekulacijo in mešetarstvo, kot se je to izrazilo pokazalo zlasti pri pšenici. Na vsak način pa je bil ta dvig cen znamenje gospodarskega olajšanja ter navidezne nastopajoče konjunkturo. Mnogi so tako sodili. Toda upadanje našega izvoza je povedalo, da so tudi drugod po širnem svetu delali tako pogrešne zaključke. — Finančni minister je izdal navodila za sestavljanje proračunov ter je ob tej priliki dovolj jasno naglasil, naj se štediti, ker navidezna konjunktura jemlje svoje slovo.

Nujno je potrebno, da se med cenami proizvodov in mezdami in zasluzki ustvari potrebno ravnovesje, kar je vendar važno s stališča porabe in konzuma. Kaj pomagajo dobre cene, če pa konzument ni toliko močan,

da bi lahko kupoval. Široke množice bi rade konzumirale, pa ne morejo, ker jim manjka kupne moči. Ta pa je skrita edino v potrebnem ravnovesju med cenami proizvodov in pa med zasluzki. Ker pa takega ravnovesja ni, je zato upravičena zahteva širokega kroga konzumentov po višjih zasluzkih ali pa po nižjih cenah. Nekaj se bo tu moralo tako ali tako ukreniti.

Zgražaj se Evropa!

Od časa do časa v Rusiji obsodijo koga na smrt. Pri nas, in seveda povsod v plemeniti Evropi se zgražamo nad tem. Res je, vsaka usmrteitev človeka, posebno pa usmrteitev zaradi političnih deliktov je vsega obsojanja vredna in je tudi vredna zgražanja kulturnega človeka. Saj je udarec vsaki človečanski misli! Gotovo ga ni človeka (in to mislimo zares človeka!), ki ga take stvari ne bi bolele. Toda čudno se pa človeku le zdi, ki opazuje in zasleduje to zgražanje, da ga krojijo le po enem merilu. Ni dolgo tega, ko so v ... zaradi «veleizdaje» usmrtili štiri ljudi. Ti reveži gotovo niso imeli na vesti drugega delikta, kot kak političen zločin. Zanimivo je, da o kakem zgražanju nikjer nismo zasledili niti toliko, kolikor je črnega pod nohtom.

Evropa se še vedno rada kiti s krščanstvom. Toda ali ni sramota, da ta «krščanska» Evropa dopusti strašno klanje ljudi v Španiji in bombardiranje nad nezaščitenimi okraji in ljudmi, zaradi katerih poginjajo nedolžni otroci in nemočne žene? Zgodovina bo z grozo pisala o letih 1936., 1937., 1938. — a kaj to pomaga? Koliko nedolžnih žrtev in zakaj? To je greh, ki kliče v nebo po kaznovanju.

Vsak dan stalno, za zajtrk, za kosilo, za večerjo, bi se morala zgražati Evropa nad ubijalci otrok in žena, pa bodi kjerkoli.

Zgražaj se Evropa!

Narodno gospodarstvo

Dne 27. junija 1938 je dosegel OUZD najvišje število članstva, in sicer 104.435 zavarovancev, to je številka, ki je za 706 večja od maksimalnega članstva pred začetkom svetovne gospodarske krize, to je dne 7. do 9. junija 1930. Priponmiti pa moramo, da je OUZD leta 1935 izločil kmečke delavce, zaposlene samo slučajno v zavarovanje zavezanih obratov, in delavce, zaposlene na račun bednostnega fonda. Število teh izločenih zavarovancev znaša okoli 4000. Razen tega je bil dotok mladih delavcev od začetka krize, to je od leta 1930 dalje zaradi padca porodov med svetovno vojno 1914—1918 manjši kakor prejšnja leta. Število vajencev je znašalo leta 1929. celih 15.054, leta 1934. pa samo 8057, torej za 7000 manj. Upoštevajoč ta dva momenta smemo trditi, da bi imel OUZD sedaj okoli 115.000 zavarovancev. — Obratno pa letni diferencial pada. Lansko leto je znašal letni diferencial zaposlenosti +11.563, letos pa samo +3983, znak bližajoče se krize.

Povprečna dnevna zavarovana mezda, ki odgovarja približno faktičnemu dnevnemu zasluzku povprečnega delavca, še vedno napreduje v istem obsegu kakor prejšnje mesece.

Zdravstveno stanje zavarovancev ne izkazuje nobenih posebnosti.

Skrivnost moči in slave

Bratska češkoslovaška republika je močna na znotraj in zunaj. Življenje njenih državljanov je urejeno po najčistejših demokratičnih načelih. To se izraža v najpopolnejši socialno-politični zakonodaji in v podrobno izvedeni socialni zaščiti delovnega človeka v vseh prilikah njegovega življenja. Ta socialna zaščita je najmočnejše obrambno sredstvo za državo. Delavci so državi udani in pripravljeni, da zanjo žrtvujejo vse. Veliki Masaryk je po končani vojni rekel, da so državo ustvarili delovni ljudje, zato je delovnim ljudem dati najpopolnejšo socialno zaščito, da bodo mogli in hoteli svobodno državo tudi braniti. Države ustvarjajo, organizirajo in vodijo narodi sami. Kakršen narod, taka država. Narod, ki nima demokratičnih teženj, ne more imeti demokratične države. Narod, ki nima smisla za socialni napredek, ne bo težil po socialni ureditvi državnega življenja. Da

je CSR urejena po demokratičnih in socialnih načelih, ima največ zaslug češkoslovaški delavec, organiziran v strok. organizacijah. Reči moramo: strokovne organizacije češkoslovaškega delavca so s svojim mnogoštevilnim članstvom in dolgotrajnim, večletnim delom ustvarile pogoje, da je njih država močna in slavna. Državni statistični urad se zanima tudi za številke iz delavskega strokovnega glasila. Glasilo statističnega urada vsako leto objavlja zanimive številke. Sedaj so bile objavljene številke za leto 1937. Iz te statistike posnemamo sledeče zanimivosti:

V tem letu je bilo 701 strok. organizacij z 2.372.083 člani, ali članstvo je v letu naraslo za 7%. Strokovnih central je bilo 18, ki so pri sebi združevale 480 organizacij z 2.154.325 člani. Ostale strokovne organizacije niso bile včlanjene v centralah. To so tako zване divje organizacije. Strokovno

najmočnejša organizacija je združila strokovnih udruženj (socialni demokrati) s 56 organizacijami in 541.713 člani. Druga najmočnejša organizacija je organizacija narodnih socialistov, ki ima 63 organizacij in 363.170 članov. Organizirani so tudi poljedelski delavci v posebni republikanski centrali, ki izkazuje 244.395 članov. Najmočnejša nemška organizacija ima 205.882 članov. Javni nameščenci izkazujejo 154.147 članov itd. Po narodnosti je bilo skupaj 1.946.611 čeških odnosno slovaških in rusinskih članov, 425.472 pa nemških, ali na nemške članke odpade 18%. V decembru leta 1937. je število zaposlenih delavcev znašalo skupaj z nameščenci in prištevisi brezposelne, 3.050.000 oseb. **To pomeni, da je strokovno organizirano 78% delavcev in nameščencev v republiki. Samo na ta način je mogoče, da imajo delavci in nameščenci odločilen vpliv na razvoj socialno-politične zakonodaje.**

Varčujmo!

Ko govorimo o različnih življenjskih vprašanjih človeka, je potrebno, da se spomnimo tudi na važnost varčevanja. Seveda naletimo kot povsod tudi tu na ljudi, ki varčevalca in zagovornika varčevanja zasmehujejo kot nekaj nesodobnega in preživelega, da, celo kot škodljivca človeške družbe. Toda to pojmovanje je popolnoma napačno, zakaj varčevanje je danes splošna narodna potreba in tudi že narava sama zahteva od človeka, da varčuje.

Dolžnost vsakega zdravega človeka je, da si v prvi vrsti z lastnimi močmi, z delom ter lastnimi sredstvi in spo-

sobnostmi zagotovi življenje in obstanek ne samo za danes, ampak do konca dni. Zato je nujno potrebno človeku že v mladosti vcepiti smisel za skrb za prihodnost.

Privaditi se varčevanju ni vselej lahko, posebno tedaj ne, ako je zaslužek skromen kot je pri večini našega delavstva. Pa tudi ob malem zaslužku si mora človek prizadevati, da ne bo sproti potrošil vsega, kar zasluži, ampak da dene vsaj nekaj na stran za prihodnje dni. Brez marsičesa se danes more izhajati, ako se mora. Začetki se mora, četudi le z dinarji, in šlo bo, ako imamo trdno voljo in dovolj srčnosti.

Naš voditelj

Najvažnejši del človeškega znanja na vseh poljih je ovekovčen le na papirju, v časopisju, v knjigah, v tem papirnatem spominu človeštva. Le majhen del tega znanja resnično živi v nekaterih glavah v vsakem danem trenutku. To se pravi, da se vsak moment spomni tistega, kar potrebuješ. Močan in neodvisen stanovski tisk pa je najzanesljivejše orožje. Vsako stanovsko glasilo je pred javnostjo bojevnik in obenem zaščitnik onega stanu, katerega zastopa. Ali si moremo misliti boljšega sredstva, s katerim bi zaščitili svoje interese, kakor je lastno glasilo. Misli, ki prihajajo v svet potom tiska, se vtisnejo globoko v zavest

čitatelja. Ako čitatelj o kateri stvari nima pojma, ali če ne more slediti toku časa, tedaj si na podlagi tiskane besede ustvarja svojo sodbo in ustaljeno mišljenje.

«Obleka dela človeka» pravijo nekateri. A kaj pomaga lepa obleka, ki se čez čas ponosi in raztrga in kaj lep obraz, ki ga spremenijo leta, bolezen in skrbi, če pa imaš prazno glavo in če ne razumeš tega, kar zahteva tvoj stan.

Zato spoštuj svoje stanovsko glasilo in kar je v njem, je namenjeno tebi, prečitaj, si zapomni, saj to je tvoje stanovsko glasilo, najboljši tvoj voditelj, ki ti nudi samo dobre smernice za boljšo bodočnost.

Koliko nas je doma in koliko v tujini

Naša slovenska zemlja je skopa in daje malo kruha vsem svojim otrokom. Zato gredo naši ljudje v tujino, kjer se preživljajo z delom. Poleg tega pa je še naša zemlja okrnjena ter za mejami živi na slovenski zemlji dober del slovenskega naroda.

V Sloveniji, kar je je v mejah Jugoslavije, živi 1.200.000 Slovencev. V Italiji okoli 600.000, v Nemčiji 170.000, v Madžarski 10.000, v Franciji 40.000, v Belgiji 6.000, na Holandskem 3.000, v Zedinjenih državah 300.000, v Kanadi 2.000, v Južni Ameriki 40.000, v Afriki 8.000, v Aziji 1.200, v Avstraliji 700, v Španiji 7.000, v Rusiji 600 in še po ostalem svetu je raztresenih najmanj 1000 Slovencev. Te številke nam povedo, da je slovenskega naroda okoli 2 in pol milijona. Doma nas je komaj milijon in 200.000; milijon in 300.000 Slovencev pa v svetu.

Zalostne so te številke in je v njih zapopadna vsa velika tragika slovenskega naroda, tako gospodarska kot tudi zgolj narodnostna.

Ako nas te številke pretresajo, potem storimo v bodoče vsak zase in kot celota čim več le moremo, da bomo kljub temu, da smo tako neznansko razkropljeni, vsaj duhovno in kulturno povezani med seboj.

Češkoslovaška sokolska zveza šteje 786.706 članov in članic, zveza delavskih telovadnih enot 145.755, a orlovška zveza 161.752 članov in članic.

Obisk naših rojakov iz Westfalije

V petek popoldne je s posebnim vlakom prispela v Ljubljano velika skupina westfalskih rojakov, da v času dopusta obiščejo domovino za nekaj dni, z njimi pa je dopotovalo tudi lepo število Nemcev, ki so si prišli ogledat lepoto naših krajev. Na koldvoru se je zbralo precejšnje število občinstva, da pozdravi rojake, sorodnike in goste. Med drugimi so prihiteli pozdravit naše Westfalce tudi narodni poslanec Pleskovič, bivši konzul v Essenu dr. Vodušek, ravnatelj izseljeniškega urada Fink in zastopnik Narodnega izseljenskega odbora Makše. — Ko je vlak privozil na postajo, je godba «Sloge» zaigrala rojakom in gostom koračnico v pozdrav, množica na peronu pa jim je prirejela navdušene ovacije. Sorodniki, prijatelji in znanci so izstopajočim toplo stiskali roke, iskreno dobroščilo pa so jim izrekli tudi predstavniki naše javnosti in oblasti.

Potniki so deloma ostali v Ljubljani, po večini pa so se že do večera odpeljali na svoje domove. Večja skupina pa je odšla na Oplenac, da se pokloni pokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Skupno se vrnejo v Nemčijo 25. avgusta.

Rojakom in gostom želimo veselo bivanje med nami iz vsega srca.

OUZD sporoča

Člane OUZD obveščamo, da je z dnem 1. avgusta 1938 ustanovljen nov zdravniški okoliš v Ljubljani, ki obsega naslednje področje: Ljubljaničica-Vodnikov trg—Krekov trg—Vznožje Grajskega hriba—Streliška ulica—Zatvornica na Grubarjevem prekopu—Grubarjev prekop do mostu na koncu Poljanske ceste—Hradeckega cesta—Štepanja vas—Hrušica—Sp. in Zg. Fužine—Ljubljaničica.

Obiske bolnikov in njih svojcev v tem okolišu bo vršil uradov zdravnik g. dr. Jereb Stanko, ki stanuje v Bolgarski ulici št. 17-I.

KAJ PRAVITE?

Henleina podpirajo nemški industrijci. List «Polonia» piše, da je Schicht podaril 8 milijonov Kč za uniforme in oborožitev sudetskih Nemcev. Tovarne «Ceres», «Vitel», «Visan», «Odol», «Kalodont», «Elida», «Mercur», «Apolo», «Schamponia» in «Jelen» služijo za propagando proti najbolj ogroženi češkoslovaški republiki.

Ker so nekatere teh tvrdk znane tudi pri nas, bi bilo dobro vedeti, kakšne zveze imajo s to propagando produkti, ki jih pod gornjim imenom kupujemo tudi pri nas.

Karel Nový:

ŽIVETI HOČEMO

(Roman.)

«Ne vem», je odgovorila teta.
«No, pa grem», je rekel in se dvignil. Roke je imel v žepih, nekaj časa je mencial, nato je stresel z glavo, da si je prevrgel čepico in s krajem očesa pogledal Magdaleno. Nasmehnil se je.
«No, le pojdi,» je rekla stara, »in ne nagajaj mami.»

Odšel je.
«To je Venoušek. O njem vam nisem še nič povedala. Oh, kaj bo z njim, česa naj se danes otrok uči, kajne, to je težko. Potepa se. Pravi, da brca žogo, da bo kaj zaslužil, pa kaj bo v takem zasranem klubu. Če je že klub, mora biti to nekaj solidnega. Ali nimam prav?»

Magdalena je kimala, prav malo jo je brigalo, kakšen je ta klub in kakšen naj bi bil.
«Pravim, v Sparto se zapiši ali v Slavijo. Kaj tisti tvoj Meteor! Veste, moja sestra ga je imela z nekim uradnikom, plačeval ji je zanj, potem pa je umrl za jetiko. Sestra je postrežnica in ima vso rodbino na glavi; ima še dve dekletci in moža invalida, dobiva majhno podporo. Veste, saj navsezadnje bi se še pretolkli, ko bi ne bil mož pijandura, ko bi vsega ne zapil, kar dobi. Ljudje imajo pač svoje križe in moja sestra bi najpametneje storila, ko bi se ne bila nikoli poročila!»

Magdalena se je domislila včerajšnjega popoldneva. Šele zdaj je računala, koliko sta zapravila. Kar zgrozila se je: trideset kron! Trideset kron in vlak! Blizu petdeset kron. In tega je bil kriv šofer; ko bi njega ne bilo —!

Ni vedela, ali naj se smeje ali jezi nad njegovo predrznostjo. Zavozil je z nočne poti k pyšelskim

gozdovom, ustavil avtomobil in rekel: «Ena izmed vaju mora za trenutek z menoj ali pa ne pojdemo naprej, ali pa odpeljem in to škatlo raztreščim.» Spočetka so se mu smejali, potem pa je Jožefa pograbila jeza. Naposled je rekla gospodična Ančka, da se žrtvuje. Izginila sta v gozd in Jože in Magdalena sta čakala. «Fant,» se je hudovala Ančka, ko sta prišla nazaj, «z vami ne pojdem nikdar več. Pri takih norčijah hočem imeti proste roke. Sem mar vlačuga?» Toda sedla je znova k volanu zraven šoferja in pustila, da jo je s prosto roko objel okoli pasu. Drveli so kakor s hudičevimi svati, tovorni avtomobil je grmel skozi noč s šestdeset kilometriško hitrostjo in bil je kar čudež, da so brez nezgode privozili v Prago.

«Če bi kdo vprašal po meni,» je dejala Ditrichovka, sem šla v vilo h gospe Radovi in bom čez uro nazaj. In kar precej začnem povpraševati, ali je kje kaj za vas.»

Opoldne je nepričakovano prihitel Jože. Bil je ves iz sebe.

«Stavkamo naj,» je bruhnil brez kakršnegakoli uvoda.

Jožetovo razburjenje je kakor električna iskra preskočilo na Magdaleno.

«Hočete povisek? Tebi gotovo ni treba v tem času, ti hočeš delati!»

«Odbili nam bodo,» je rekel že nekoliko mirneje.

«Pet in dvajset procentov nam hočejo vzeti.»

«Ne manjka ljudi brez dela! Priskočijo namesto vas!»

Jože je sedel na stolu, strmel predse v tla in hlastno vrskaval dim prežvečene zorke.*

Po mučnem trenutku molka je povzela:
«Toda dosegli ne boste ničesar?»

«Jasno.»

* Vrsta najcenejših cigaret.

«Zakaj torej, če ti je jasno?»

«Zato, Magdalena, zato — ker je to krivično in nesramno! V tem času nam trgajo. In na državni stavbi, razumeš, na državni stavbi!»

«In vsi boste stavkali?»

Jože je prikimal.

«No, to je druga,» je rekla tiho. «Če vsi, potem moras biti z njimi. Kakšen tovariš bi bil.»

Še zmerom je sedel. Očitno se ne bi rad ločil od nje.

«Moram na zborovanje, tam se bo odločilo.» Vstal je in se odvrnil potrt in upognjen kakor tepen pes. Stisnil ji je roko, zrla je za njim, ko je odhajal čez dvorišče s pogledom, uprtim v zemljo, in poleg mimo plota. «Ubogi Jože,» je pomislila in topel in vlažen občutek ji je planil pod čelo in k očem. Zakaj ga ni poljubila? «Ubogi Jože,» je govorila, kakor da še sedi pred njo, «jaz ti ne vem ne svetovati ne pomagati. Jaz se v tem ne spoznam. Zmerom sem se bala stavk, zato ker prinašajo lakoto, zato ker so se vse stavke šivilj po navadi slabo končale, zato ker... Bila je velika stavka rudarjev na severu, tudi nabirali smo zanje, generalna stavka rudarjev; dosegli niso nič, vrh tega so se pa še streljali in je bilo mnogo mrtvih!»

Magdalena se zdaj razločno spominja:

Bilo je takrat, preden je šla domov, aprila meseca. Stavka na Mostecku, ki so jo začele prav za prav žene in otroci. Žene, ki ne morejo ne živeti ne umreti, otroci, ki pol tedna nimajo poleg borne kave nič za kosilo in večerjo. V kamnolomu Koh-i-nooru je prišlo ob življenju sedem ljudi in to je bil znak za upor proti brezvestnemu izkoriščanju rudarjev. Magdalena je brala o tem v dnevnikih, toda trpljenje stavkajočih družin jo je le malo ganilo, kakor pač gane tuja bolečina, katere solz ne vidimo.

(Dalje prihodnjič.)

Zunanje politične vesti

—k Češkoslovaška. V Prago je prišel lord Runciman ter je napravil običajne vladne obiske. Prišel je tudi v stik z nekaterimi zastopniki narodnih manjšin, predvsem v Nemci, ker oni tvorijo v Evropi zaenkrat netivo, ki vodi k oboroženemu konfliktu. Vlada je nemški manjšini že izročila osnutek narodnostnega statuta, ki pa z njim ni zadovoljna. Nemci hočejo teritorialno narodno avtonomijo, svobodo političnega kretanja nar. socializma do Hitlerja in še več drugih za Češkoslovaško nesprejemljivih zahtev. Vladna koalicija strank je v postopanju glede sporazuma z narodnimi manjšinami enotna in voditelji strank podajajo pomembne izjave, ki se glase enotno: Vse damo narodnim manjšinam, a politične samostojnosti in narodne suverenosti Češkoslovaške nismo pripravljene žrtvovati.

Lord Runciman kot svetovalec nima lahkega stališča, ker so razlike za sporazum med vlado in Nemci tako velike, da se zde za neodstranljive.

Modrost in odločnost vlade in češkoslovaškega naroda bo končno le zmogovita, ker je ni sile v Evropi, ki bi zanetila vojni požar radi češkoslovaških Nemcev vse dotlej, dokler sta Anglija in Francija zaščitnici Češkoslovaške samostojnosti v službi miru.

Sudetsko grozde visi zelo visoko in je prekislo, ker sta razum in demokracija močnejše orožje od topov in strojníc.

Španski problem je drug trd oreh za evropsko diplomacijo, ki se bori za skorajšnje premirje in končni mir med narodi.

Dosegel se je že načelen sporazum za umik prostovoljcev, tudi stroški za umik so bili že podeljeni na Nemčijo, Italijo, Francijo in Anglijo. Pa je nastopil preokret, ki ga ni nikdo pričakoval, kdor prebira časopise. Republikanci so iznenada pričeli na dveh frontah veliko in uspešno ofenzivo, ki je postavila problem umika prostovoljcev v ozadje.

Mussolini danes umiku prostovoljcev ni naklonjen. Razumljivo, ker ima general Franco pretežno vojaško moč v prostovoljcih.

Vojna sreča je opoteča, to se vidi sedaj v Španiji. Ali se bo Angliji posrečilo poslanstvo miru v Španiji v takih okoliščinah kot obstoje danes, je težko prorokovati.

Nemčija, ki je znala notranjepolitični sudetski problem v Češkoslovaški spremeniti v zunanjepolitičnega, je dala povod za potovanje lorda Runcimana v Prago, ter se zelo zanima za njegove vsestranske obiske.

Zadnje vesti vedo celo povedati, da se bo sudetsko vprašanje podvrglo kompromisu med Nemčijo in Anglijo za ceno vrnitve kolonij, ki jih Nemčija nujno potrebuje. Možnosti za tak sporazum so podane, ako čujemo, da Nemčija ponuja Angliji in Franciji letalski pakt za ceno gospodarskega sporazuma in kolonij.

Priprave za potovanje maršala Göring v Anglijo so v teku ter je tudi njegova misija že znana.

Prihodnji dnevi bodo prinesli večjo jasnost.

Balkanski sporazum, ki je bil podpisan v Solunu, s katerim je dobila Bolgarija pravico do oboroževanja, je važen zunanjepolitičen dogodek, ker živi na teritoriju sporazuma 65 milijonov ljudi, ki so v službi miru.

Balkan je s tem nehal biti smodnišnica Evrope.

Kitajsko-japonska vojna je nekaj v zastoju, prvič, ker so se Kitajci postavili v odločen odpor, drugič, ker je povzročena povodenj zaustavila japonsko ofenzivo in tretjič, ker so se Rusi odločneje postavili v bran Japoncem radi kršenja teritorialnih pravic.

Grmenje topov in strojníc je deloma utihnilo, ker se Japonska ne upa riskirati vojne z Rusijo, drugič pa se zdi, da Rusi smatrajo, da še ni prišel pravi trenutek, da porinejo odločilen sunek Japoncem v bok.

Iz naših delavskih krajev

TOVARIŠI IN PRIJATELJI!

Vse podružnice, tovariše in prijatelje tem potom obveščamo, da se bo proslava 30letnice NSZ na Javorniku vršila dne 28. avgusta t. l. in ne 14. avgusta kot je bilo to prvotno nameravano.

Podružnica NSZ na Javorniku upa, da se bodo tovariši in prijatelji tudi na ta dan v velikem številu udeležili naše proslave. Odbor.

Kranj

Z ozirom na dejstvo, da je kolektivna pogodba tekstilnega delavstva slaba in pomanjkljiva ter da več ne odgovarja današnjim potrebam, se delavstvo živahno pripravlja, da se ta nedostatek odpravi, odnosno da se kolektivna pogodba izboljša. In prav v ta namen je tudi podružnica NSZ v Kranju sklicala v nedeljo članski sestanek, na katerem so se obravnavala pereča vprašanja tekstilnega delavstva.

Razgovor je bil zelo živahen in iz tega se je razvidelo, da tekstilno delavstvo še ni tako nezavedno in parter kot to nekateri prav radi poudarjajo. Prav radi tega je bilo sklenjeno, da se delavstvo temeljito pripravi na vse, kajti neobhodno je potrebno, da se razmere in položaj tekstilnega delavstva temeljito izpremeni in izboljša.

Iz vsega je bilo razvidno, da bo tekstilno delavstvo v Kranju vedno odločno stalo na braniku za svoje pravice in res ni bojazni, da bi to delavstvo v takih primerih odpovedalo.

Union

V «Novi Pravi» smo že poročali o mezdnem gibanju delavstva privovarne Union.

Prvotno je izgledalo, da bo prišlo do ostrejših akcij, toda vidi se, da je bilo na obeh straneh veliko razumevanja za složno in mirno rešitev tega vprašanja. Kakor smo že poročali, so bili prvi razgovori brezuspešni in vsa zadeva je bila javljena oblasti. Tudi pri prvi razpravi, ki se je vršila na magistratu, ni prišlo do sporazuma, ker zastopnik podjetja ni imel potrebnih pooblastil, zato je bila razprava prekinjena, toda nadaljevala se ta razprava ni, ker sta se obe stranki sporazumeli, da hočeta v tej zadevi sami razpravljati. V tem smislu so se vršili nadaljnji razgovori dne 3. avgusta t. l. v pisarni tvrdke Union. Ti razgovori so potekali v najlepšem soglasju. Predlog, ki ga je predložila tovarna, so delavski zastopniki v načelu sprejeli, toda želeli so, da se doklade zvišajo, da naj bo ta doklada tudi za mesec september definitivno ter da se zaščitni s posebno klavzulo starejše delavstvo; podjetje je na vse pristalo, edino radi meseca septembra je bilo potem sklenjeno, da se izplača doklada tudi za mesec september, če se bo prodalo v tem mesecu vsaj toliko piva kot lani in po izpovedi zastopnika podjetja in obratnih zaupnikov je skoraj prav gotovo, da se bo v prodaji piva dosegla višina lanskega leta in s tem odpade vsak strah, da bi delavstvo ne prejel te doklade tudi za četrti mesec. Efekt doklade pa je celo malo boljši, kot pa če bi se na splošno delavske mezde zvišale za leto dni za 5%; iz tega je razvidno, da je delavstvo kljub slabim razmeram in težkem položaju pivovarske stroke prišlo vsaj deloma do svojih upravičenih zahtev.

Torej bo podjetje izplačalo vsem delavcem, ki so sedaj v službi, fiksno za mesec junij, julij in avgust ter september 1938, če bo v tem mesecu prodaja piva vsaj približno ista, kakor v lanskem letu, sledečo mesečno doklado: onim z 49.50 din dnevne mezde 150 din, z 40.60 din dnevne mezde 150 din, z 38.85 din dnevne mezde 150 din, z 36.10 din dnevne mezde 135 din, z 33.10 din dnevne mezde 120 din in z dnevno mezdo 24 din pa 90 din mesečne doklade.

Poleg tega pa se doda kolektivni pogodbi sledeča nova točka: «Da se ne bi pri odpustih delavstva postopa-

lo pristransko in ne vršili neupravičeni odpusti, bo ravnateljstvo podjetja pred vsakim odpustom delavca, zaposlenega nad dve leti, zaslišalo delavske obratne zaupnike, izvzemši slučaje iz § 239 o. z. Pri odpustih naj se po možnosti upošteva načelo, da pridejo pri odpustih vsled pomanjkanja dela najprej v poštev oni, ki so zadnji delo nastopili.»

Delavstvo pivovarne Union je imelo v ponedeljek zborovanje, na katerem so se razpravljale te stvari, o katerih je moralo delavstvo izreči končno besedo. Delavstvo je postopek svojih zastopnikov odobravalo in soglasno sprejelo vse gori navedene predloge.

Mežica

V nedeljo se je vršil članski sestanek naše podružnice. Članski sestanek je vodil podpredsednik tov. Mlakar, ki je v svojem pozdravu pozdravil vse tovariše, ki so na novo vstopili v naše vrste. Na članskem sestanku se je razpravljalo o vseh tekočih vprašanjih in smernicah našega bodočega dela. Predvsem so bili storjeni sklepi za proslavo tridesetletnice obstoja NSZ. Ker želimo to proslavo čim lepše izvesti, bomo isto obhajali v mesecu novembru. Narodnega tabora v Mariboru se bomo udeležili po dani možnosti dela, ker pa so naši tovariši organizirani tudi v drugih društvih, bodo šli nekateri tudi z drugimi društvii, predvsem oni, ki imajo kroje.

V soboto na predvečer velikega narodnega tabora bodo zagoreli po vsej Sloveniji kresovi. Na meddruštvenem sestanku smo sklenili, da priredimo skupno s Sokolom in Zvezo rudarjev veliki kres na zelo vidnem mestu «Hamunovem hribu»; pozivamo vse tovariše, da se tega kresovanja udeležijo v čim večjem številu. Skupni odhod iz Mežice bo ob 6. uri zvečer. Naš kres mora biti največji in najlepši, da ga bodo videli naši bratje tudi onstran. Pri kresu bo tudi sodeloval mežiški šramel pod vodstvom tov. Lesičnika. Vsi brez razlike na kresovanje, združimo se in dokažimo, da stojimo kot en moč združeni za vsak ped zemlje naše svete jugoslovanske domovine. Naj bo kresovanje dostojno, naj se vsak zaveda svoje dolžnosti in pohiti drugi dan 14. v Maribor in se udeleži velike narodne manifestacije.

Maribor

Otvoritev mariborskega tedna in jubilejne razstave o priliki 20letnice svobodne Jugoslavije. Prejšnjo soboto je bil svečano otvorjen VII. mariborski teden in jubilejna razstava. Mariborski teden je otvoril njega predsednik g. dr. Franjo Lipold, medtem ko je razstavo otvoril mariborski župan g. dr. Alojz Juvan. Otvoritve te važne mariborske prireditve se je udeležila tudi podružnica NSZ v Mariboru po svojih zastopnikih. Po oficijelni otvoritvi so si številni gostje ogledali predvsem prosvetno-kulturno razstavo, kjer razstavlja tudi NSZ in so se pohvalno izrazili o tej razstavi. Med drugim je NSZ razstavila tudi ličen prapor centrale, katerega je daroval NSZ ob 25letnici blagopokojni viteški kralj Aleksander I. Vidno zanimanje vzbuja tudi častitljiv prapor Zidarske skupine NDO iz Trsta, ki je bil razvit 1912. leta v Trstu in ki je bil prenešen v Ljubljano ter izročjen v varstvo Zvezi rudarjev in tesarjev, ki tvorijo posebno društvo v okviru NSZ. Naši člani, ki pridejo v Maribor, naj si razstavo ogledajo. Mariborčanom pa je na obeh prireditvah iskreno čestitati. Le po tej poti naprej in uspehi ter napredek ne bo izostal.

Proslava 30letnice obstoja NSZ. Mariborska podružnica bo proslavila pomemben jubilej 30letnega obstoja NSZ v nedeljo 28. t. m. v dvorani Delavske zbornice. Proslava bo dopoldanska, medtem ko se bo vršil popoldne skupni izlet članstva. Članstvo opozarjamo že sedaj na to proslavo. Podrobni spored proslave priobčimo v prihodnji številki lista.

Mariborskemu tekstilnemu delavstvu. Narodna strokovna zveza name-

rava v sporazumu z Delavsko zbornico in ostalimi strokovnimi organizacijami podvzeti vse potrebne korake za revizijo kolektivne pogodbe tekstilnega delavstva v Dravski banovini. To pa vsled tega, ker nam dnevno prihajajo pritožbe o neznosnih razmerah v tovarnah. Naše člane in ostalo delavstvo prosimo, da se zglase v našem mariborskem tajništvu, Sodna ulica 9-III., in dajo na razpolago potreben material, predvsem naj se zglasijo delavci onih tovarn, kjer se krši obstoječa kolektivna pogodba.

Veselica prosvetnega odseka v Mariboru. Prosvetni odsek mariborske podružnice je priredil v nedeljo 31. julija svojo vrtno veselico v Studencih. Vzlic slabemu vremenu je bil obisk veselice izredno lep in je veselica v vsakem oziru uspela. Spored je bil zanimiv in nadvse zabaven, tako da so se naši fantje postavili. Še bolj se bo postavil blagajnik prosvetnega odseka, ki je prejel v blagajno nekaj novih stotakov, ki jih bo prosvetni odsek porabil za kritje stroškov nabavljenih tamburaških instrumentov.

Požar v tovarni Ehrlich. Prejšnje dni je gorelo v mariborski tekstilni tovarni Ehrlich. Požar je nastal vsled kratkega stika električne naprave. Škoda se ceni na več milijonov, ki je pa krita z zavarovalnino. Pohvalno je omeniti, da je vodstvo podjetja vzlic tej nesreči podvzelo takoj primerne korake, da je ostalo zaposlenih vseh 120 delavcev iz pogorelega objekta. Radi požara tedaj ni prizadet noben delavec te tovarne in niso resnične krožeče vesti o odpustitvi delavcev.

Jesenice

Ker zadnje «Nove Pravde» štev. 30 člani NSZ Jesenice niso prejeli pravočasno, jih prosimo oprostjenja.

Tajništvo NSZ JESENICE.

Vse udeležence proslave 20letnice Jugoslavije v Mariboru, ki so se prijavili pri podružnici NSZ Jesenice, opozarjamo, da naj se točno ravna po navodilih, ki so razglašena na naših deskah v tovarni kakor v podružničnih prostorih. Vse, ki bi se ne udeležili skupne vožnje v posebnem vlakcu, naj to takoj prijavijo v naši pisarni. Na vožnji sami pa prosimo, da se podredite našim rediteljem, ker bo le na ta način potovanje udobnejše. V Mariboru samem pa imamo določeno zbirališče, kjer bodo skrbeli za red tamkajšnji naši tovariši-reditelji.

KRAJEVNA BRATOVSKA SKLADNICA NA JESENICAH

odreja za mesec avgust 1938 sledeči vrstni red zdravniške službe ob nedeljah, ki velja za vse družinske člane brez razlike na njih bivališče, in sicer: 14. avgusta g. dr. Keržan Bartol, 21. avgusta g. dr. Čeh Milan, 28. avgusta g. dr. Keržan Bartol.

Predsednik: dr. Obersnel s. r.

Strelničarji. V noči od sobote na nedeljo je divjala v ptujski okolici strašna nevihta in so strele zanetile šest domačij.

Naši Amerikanci se poslavljajo. V ponedeljek nas je zapustila večja skupina ameriških rojakov, ki so prebili nekaj tednov na oddihu v starem kraju.

Stavka v rudniku Majdanpeku pri Dolnjem Milanovcu še ni končana. V stavki je 600 rudarjev in delavcev. Stavka se vrši, ker je vodstvo odbilo vse njihove zahteve glede zvišanja mezd in plačila čezurnega dela.

Pesnik, ki ni nikdar hodil v šolo. V Srbiji živi 70letni starček Milašin, ki ni nikdar hodil v šolo. Čitati se je naučil sam. Zna prijeti za vsako delo, najraje pa pesnikuje. Sam pripoveduje, da je bil v šoli samo tri ure, ne kot učenec, temveč kot mojster, ko je popravljaval šolski dimnik.

Vesela proslava... 13. in 28. avgusta ob priliki proslave 20letnice svobodne Jugoslavije in... v... in...

Pridobivajte nove naročnike!

... in ...

30 let NSZ

Letos poteka 30 let, od kar smo zasadi plug in pričeli orati ledino delavskemu narodno-strokovnemu pokretu. Za delavski pokret in v okoliščinah, ki so vladale pred 30. leti, ob ustanovitvi in ves čas delovanja NSZ, je to prav lep in pomemben jubilej. Ko se po 30. letih ozremo nazaj v preteklost, je potrebno, da ugotovimo vzroke, ki so vodili k ustanovitvi narodne delavske organizacije, katera je iz skromnega začetka postala v našem življenju važen činitelj. V teh 30. letih smo doživeli marsikaj, kar je vredno in potrebno, da povemo ob tem jubileju, ker bo marsikatera epizoda jasno pričala o potrebi našega pokreta. Koliko je bilo lepih, veselih dni, koliko navdušenja in požrtvovalnosti, koliko uspehov, pa tudi koliko presežene in razočarane.

Leta 1907. je bila v bivši Avstriji uvedena splošna in enaka volilna pravica. To je dalo povod, da se je začelo med Slovenci živahno gibanje, v narodno-političnem, gospodarskem in socialnem pogledu. Tudi delavci so pričeli spoznavati, da so važen činitelj, mimo in preko katerega nova doba ne sme iti. Do tega časa so več ali manj odločali o vseh delavskih vprašanjih marksisti potom svojih tako zvanih internacionalnih organizacij in sicer tako, da je bilo našemu človeku največkrat bolj v škodo, kakor v korist. Ne samo, da so na vodilnih mestih sedeli tujci, temveč smo tudi v narodnem pogledu občutili zapostavljanje, katero naš delavec mirno prenesti ni mogel in tudi ni več hotel. Naš delavec ni imel pravice do boljšega kruha. Našemu delavcu so bila zaprta pota do boljših služb. Naš delavec je bil kvečjemu vreden, da je opravljal najslabša in najtežja dela, da je v rudnikih in tovarnah trpel le kot težak in da je vihtel le kramp in lopato. Vsa ta dela pa je moral opravljati za majhno in neprimerno plačo. Za boljše delavce so imeli druge «boljše» ljudi, druge narodnosti. Bila je to narodna in socialna krivica in

grobno zapostavljanje naših domačih delavcev.

V tem letu so se vršile volitve v avstrijski državni zbor. Posebno živahno je bilo v Trstu. Vsi resni delavci, odnosno marksistični kandidati so bili Italijani, četudi so bili slovenski delavci že takrat v Trstu važen faktor, ker jih je bilo v mestu samem na tisoče, okolica pa je bila že itak slovenska. Zapostavljanje in omalovaževanje Slovencev je bilo kar javno, internacionalni delavski voditelji niso niti dopustili, da bi na delavskih zborovanjih slovenski delavci izpregovorili v svojem maternem jeziku. Kljub temu, da so slovenski delavci s svojimi številnimi glasovi pomenili zelo veliko, so marksisti hoteli, da bi bili oni samo volilni kader, pravci pa jim niso hoteli priznati nobenih. Ko so se na nekem volilnem zborovanju slovenski delavci uprli in zahtevali, da se govori v slovenskem jeziku, so internacionalisti to gladko odklonili. Naši delavci so v znak protesta zapustili zborovanje, sklicali poseben shod ter sklenili, da bodo pri volitvah glasovali samo za narodne kandidate. Istočasno pa so tudi sklenili, da ustanovijo samostojno narodno delavsko organizacijo. In še istega leta se je ustanovila NDO.

Trstu je takoj sledila Ljubljana in že leta 1908. je bila ustanovljena NDO v Ljubljani. Bilo je to v burnem letu, ko je tekla slovenska kri po ljubljanskih ulicah. Na predvečer znanih septembrskih dogodkov je tudi NDO dobila svoj krvavi krst. Pijani avstrijski dragonci so z golini sabljami napadli zborovanje narodnih delavcev, ki se je vršilo v salonu pri «Levu» ter jih tudi več nevarno ranili. Razpršeni zborovalci so se nato pridružili narodnim demonstrantom pred takratno nemško Kazino. To je bil krvavi krst. Naslednji dan so pokale avstrijske puške in padla sta narodna mučenika Lunder in Adamič. Iz te krvi se je rodila NDO kot borbena in narodno radikalna predstavnica nacionalnega delavstva.

potemtakem v tem, da ima možnost razčlenjevati in presojsati, nekako znanstveno obravnavati dogodke.

(Konec prihodnjic.)

Za prehrano

«Par neznanih kroglic poješ in imaš dovolj za ves dan.» Pomislite, kak preobrat v gospodinjstvu, celotnem gospodarskem procesu in socialnem življenju sploh. Neznatne zavžite količine koncentrirane (stisnjene) hrane so bile še nedavno sanjavo ugibanje in domišljjsko prerokovanje srečnega bodočega življenja, danes je to resno znanstveno raziskovanje. Sicer smo najbrže še daleč od praktične rešitve, ker hrana res ni tako enostavna zadeva. Človek potrebuje izvestno količino hrane v vzdrževalne in produktivne namene. S par tablicami pa bi se morda izstradal. A tudi to ne. Hrana mora vsebovati v določenem kosu sladkor, toščice, beljakovino, rudninske snovi (kalij, apno, železo i. dr.), kakor tudi dopolnilne snovi — tako zvane vitamine in razen tega še prijeten okus.

Beljakovine so najdražje. Glad siromašnih je v prvi vrsti pomanjkanje beljakovine, socialni problem v kolikor zadeva prehrano, je problem beljakovin. In s tem problemom se bavijo kemiki. Na vse mogoče tehnične načine in pripomočke so hoteli pridobiti čimveč beljakovin. Nekateri pozikusi so se obnesli, nekateri ne. Najcenejše beljakovine so še vedno iz krompirja.

Najaktivnejši na tem polju so nemški kemiki, katerih uspešni izsledki naj bi rešili problem prehrane, ki povzroča državi velike preglavice. Baje jim je že marsikak poizkus uspel, toda končnega cilja še niso dosegli.

Ne bo pa dolgo, ko se bodo na tem polju pokazali uspehi, ki bodo vprašanje prehrane rešili v popolno zadovoljstvo vsega človeštva.

Proslava 30letnice NSZ

Vse naše podružnice in članstvo obvesčamo, da je tajništvo razposlalo okrožnice na vse podružnice radi udeležbe na proslavi naše 30letnice. Pozivamo vse podružnice, da te okrožnice pazljivo prečitajo in da v določenem roku na vprašalne pole odgovorijo.

V prihodnji številki «Nove Pravde» bomo priobčili celoten program proslave in dnevni red delegatskega zborovanja. Vsaka podružnica bo prejela primerno število vabil, katere naj potem razdeli med člane in nam naklonjeno občinstvo. Vabila za delegatski zbor bodo v smislu pravil vsem podružnicam pravočasno dostavljena, podružnice pa naj že v naprej določijo delegate in to sporočijo tajništvu.

Takoj ko prejmemo naročila za spominske spise in za znake, jih bomo dostavili podružnicam, oziroma izročili članom Upravnega odbora, ki bodo prišli na sejo tega odbora v nedeljo, dne 21. avgusta t. l. Opozarjamo, da bomo poslali znake in spominske spise samo onim podružnicam, ki bodo poslale denar v naprej.

„Grafolog“ Nove Pravde

Tovariši! Radi pestrosti in privlačnosti našega glasila bomo na zadnji strani otvorili stalno rubriko: Grafološki koticček. V tej rubriki bi odgovarjali na vse došle rokopise in bi presojali pisateljev značaj. To rubriko bi vodil znani jeseniški grafolog tov. Smolej Lojze, ki ne zahteva za svoje delo nikakega plačila. Pač pa, kdor hoče, lahko priloži znamko, katerih skupen znesek je namenjen brezposelnim. Piscu je treba, da napiše s črnilom najmanj 15 vrstic na nečrtanem papirju v svoji običajni pisavi. Pristavi naj še spol in poklic. Posluži se lahko šifre, pod katero bo potem v «Novi Pravdi» izšel odgovor. Vse dopise naj še pošlje na podružnico NSZ na Jesenicah pod šifro «Grafolog».

Pravni svetovalec

Vprašanje: Nekdo je prijavljen s plačo, po kateri spada v 12. mezni razred. Ta plača pa mu je bila sedaj zvišana. Ali je potrebno prijaviti spremembo?

Odgovor: Te spremembe ni potrebno prijaviti, ker nima vpliva na mezni razred.

*

Vprašanje: Kontrola bolnikov. Ali je OUZD upravičen nadzirati bolne člane?

Odgovor: Urad je upravičen, da člana in svoje, ki so sprejeti v stalež bolnikov, po svojih uradnih organih nadzira in ugotavlja, koliko se bolniki ravna po odredbah zdravnika in ne store ničesar, kar bi zdravljenje zavlačevalo ali onemogočilo. Bolniki so dolžni, da uradnim organom redno dovolijo vstop v stanovanje.

Praktični nasveti

Kurja očesa. Kos čebule drži v vodi 4 ure, potem jo olušč, prilepi tenko rezino na prst s kurjim očesom in ga povij s platneno krpo. To delaj vsak dan, dokler se kurje oko ne potegne toliko navzven, da ga s prsti lahko izpulíš.

*

Da se usnje sveti, dodaj črnilu nekaj kapljic kave.

*

Potne roke umivaj večkrat na dan v vodi, kateri dodaš drobec galuna. Mila pri tem ne smeš uporabljati.

*

Madeži od trave. Vzemi za konic noža kositrne soli in jo raztopi v pol litra zelo čiste deževnice. Vsak madež posebej namaži s to raztopino. Potem izperi tkanino v čisti vodi.

*

Madeže od sadja na prstih najlažje odpraviš, ako umiješ roke v vroči vodi, v katero si vlij žličico amonijaka.

Verjamete ali ne?

— da je na stolpu ljubljanskega grada tako živahno, da ga bo treba povišati za dve dolžini,

— da je potovanje skozi vseмирje dosedaj najcenejša vožnja,

— da je to zato, ker se o tem potovanju mnogo govori, tam pa še nikdo ni bil,

— da je letošnje vreme res solidarno s človeštvom sveta. Če ne prileti z neba bomba, si pa v nevarnosti, da te strela ubije,

— da je bilo letos v celem 18 dni brez oblačka,

— da je posebnost današnje dobe naštevanje točnih števil,

— da si pridobiš največ sovražnikov tedaj, če posodiš prijatelju denar,

— da je v Sloveniji toliko dekliških in posebej še fantovski taborov, da bi človek res mislil, da drugih sploh ni,

— da je razlika med predvojnimi in povojnimi narodnimi voditelji v tem, da so pred vojno voditelji umirali za domovino,

— da je načrt stavbe za evropsko norišnico že napravljen, in

— da bodo morali z gradnjo zelo pohiteti, ker je umobolnih vedno več,

— da je neki ljubljanski občinski funkcionar grozil, da bo s pometanjem Avgijevega hleva na magistratu povzročil prenapolnitev prostorov v justični palači,

— da se je zgodilo čudo, da se ob grmenju gora še danes ni rodila miška,

— da je vsled odlašanja otvoritve prizidka I. oddelka splošne bolnice v Ljubljani umrl že skoraj ves pripravljani odbor,

— da bo 40 milijonov, ki jih je ali jih bo šele prejela Slovenija za graditev cest, zadostovalo komaj za popravo poti na pokopališča,

— da je potovanje narodnih poslancev v Beograd na skupščino edino njihovo delo,

— da bodo uvedli avtomate, kjer boš za priložen denar dobil odgovor, kdaj boš postal brezposeln.

Sokolstvo v naši državi

Koliko je sokolstva? Članstva je 278.941; od tega števila je 126.235 članov, 45.583 članic in 127.124 naraščajnikov in dece. Telovadcev je 27.344, telovadkinj 7415, naraščajnikov, ki telovadijo, je 26.590 ter še 50.001 otrok moškega in 40.461 ženskega spola, skupno torej 162.853 telovadcev. Včlanjeni so v 2231 telovadnih enotah, od katerih je 843 društev in 1383 čet. Sokolskih domov je 293, še nedograjenih 29; letnih telovadišč 359. Voditeljev ima savez 4320, voditeljic pa 1680.

Za smeh in kratek čas

Kako narodi pijejo?

Ko pade muha v čašo vina, jo: Nemec vzame ven muho in popije vino, Španec popije vino, a muho pusti na dnu čaše, Anglež odstrani vino in čašo z muho vred, a škot popije vino in muho.

Nemogoča stvar.

— Gospod mesar, prosim vas, dajte mi roko vaše hčerke!

— O mladi gospod! Pri meni lahko dobite telečje noge in svinjska ušesa, toda moja hčer morate vzeti celo ali pa nič.

Srečen.

— Smem biti tako srečen in vam ponuditi cigareto?

— O prosim, prosim! Vzel jih bom kar več, če vas dela to tako srečnega.

Še enkrat.

Ona: Še enkrat ponovi vse to, pa bom skočila skozi okno.

On: Pojdiva v gornje nadstropje, pa ti bom vse še enkrat ponovil.

Kulturni obzornik

NAŠE REVIJE

Medtem ko ima dnevnik ali tednik nalogo, da obvešča bralce o značilnih političnih in drugih dnevnih dogodkih, ki jutri že niso več aktualni in zgube na svoji privlačnosti, hočejo biti članki v revijah trajnejše, resnejše čtivo. Dnevnik so izrazita politična glasila, bodisi da zagovarjajo interese kake politične stranke ali struje, bodisi da je njihov namen samo informativen. Dnevnik so agitacijska sredstva za posamezne politične smeri. Računajo z velikim krogom bralcev, od katerih je večina nekritična. Dnevnik pri nas zastopajo interese posameznikov, pa naj bodo vladna večina ali opozicija, «klerikalci» ali «liberalci». Njihovo tolmačenje dnevnih dogodkov meji včasih na smešnost. Napadanje nasprotnega tabora je vedno enostransko, in ne sega nikdar globlje, ker so metode obeh nasprotnih taborov iste, sredstva ista in dejanja v obeh taborih enako koristolovska. Povsod le boj za osebne koristi. Narodne koristi so v obeh taborih le besede; kar služi vsemu narodu, si je moral ta sam priboriti. Kar se napiše tu zdravega, ni mišljeno iskreno, ampak zato, da služi kot napad na nasprotni tabor.

Revije se v tem oziru ločijo od dnevnikov. Ker jih ne berajo najširši sloji, ampak večidel izobraženci, mora biti njih pisanje stvarnejše, pa naj gre za politična ali kulturna vprašanja. Beseda revija pomeni prvotno pregled, ogled. Iz tega sledi, da mora jemati revija v pretres večja razdobja. Revije izhajajo navadno vsak mesec. Zato je tudi način opisovanja dogodkov, n. pr. političnih, drugačen, kot v dnevnikih. Dnevnik opazuje tekoče dogodke od blizu in je že zaradi tega enostranski in površen, revija pa se postavi v primerno časovno razdaljo, da obseže skupino dogodkov, ki so med seboj v zvezi. Prednost revije je